

Datum 25 augustus 2025

Betreft **Position Paper VluchtelingenWerk Nederland t.b.v. het Rondetafelgesprek 'Rechten van kinderen in de asielopvang'** | 9 september 2025 | Tweede Kamer, commissie Asiel en Migratie

Schadelijk voor het welzijn van kinderen

VluchtelingenWerk Nederland is diep bezorgd over het lot van kinderen in de asielopvang. Het aantal kinderen in (crisis)noodopvanglocaties, waaronder niet-begeleide minderjarigen (amv's), blijft *stijgen* (vandaag meer dan 7.200 kinderen, van wie meer dan 2.000 amv's), terwijl deze locaties ongeschikt en onveilig zijn voor langdurig verblijf. Kinderen hebben te maken met:

- gebrek aan privacy en veilige speelruimtes;
- onvoldoende slaap en rust;
- onderbrekingen van – en gebrekkige toegang tot – onderwijs en gezondheidszorg;
- stress door constante verhuizingen;
- lange wachttijden en onzekerheid;
- problemen met voeding (door gebrek aan eigen kookvoorzieningen);
- slechte hygiëne.

Dit is schadelijk voor hun welzijn, verstoort hun ontwikkeling en tast hun toekomstkansen aan – met blijvende gevolgen voor henzelf en onze samenleving.

Vele noodkreten onbeantwoord

Maatschappelijke organisaties, inspecties, jeugdartsen en verpleegkundigen, advies- en onderwijsraden, gemeenten, de Kinderombudsman en ook uitvoeringsorganisaties hebben herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de nijpende situatie van kinderen in de asielopvang. Desondanks blijven voldoende bestuurlijke oplossingen uit en blijft het opvangsysteem in stand dat niet duurzaam is en voor driekwart bestaat uit dure (crisis)noodopvanglocaties. We lichten een aantal ervaringen uit:

Medewerker project [Time4You](#): *"We hoeven het vaak niet eens te vragen. Ze vertellen over het vele lawaai, weinig privacy en het gebrek aan ruimte om te spelen of te sporten".¹*

Ouder: *"Mijn kinderen moeten naar hun vierde school in negen maanden tijd. Ze willen er niet meer naartoe, omdat er weer een nieuwe leraar is en nieuwe kinderen".²*

Professional: *"Kinderen op deze locaties zijn structureel vermoeid door geluidsoverlast 's nachts en vallen overdag in slaap. [...] Ik ga iedere dag met buikpijn naar huis".³*

GGZ-professional: *"Naast de trauma's die zijn opgelopen op de vlucht hebben we nu ook te maken met trauma's die zijn ontstaan in Nederland door het gebrek aan perspectief, uitzichtloosheid en geen vertrouwensband op kunnen bouwen".⁴*

In strijd met kinderrechten

Het belang van het kind in de Nederlandse asielopvang staat niet voorop, ondanks wettelijke en verdragsverplichtingen. Kinderen hebben behoefte aan stabiliteit, en het recht op veiligheid, bescherming, privacy, zorg en onderwijs. Het verblijf van kinderen in de asielopvang is momenteel in

¹ 'Gevlucht en vergeten? No. 2', 2024, VluchtelingenWerk Nederland

² Idem.

³ 'De crisis voorbij', 2023, Kinderombudsman & Nationale Ombudsman

⁴ 'Structuur, Steun en Stabiliteit, Mentale zorgverlening voor kinderen in de asielopvang en wat daarvoor nodig is', 2024, Marjolein van der Kuil

[strijd met het VN-Kinderrechtenverdrag](#), dat voorschrijft dat het belang van het kind *de eerste overweging* moet zijn in alle besluiten die hen aangaan.

Het verblijf van kinderen in (crisis)noodopvang locaties gaat in tegen de [uitspraak van het Gerechtshof Den Haag](#), dat in het kort geding van 2022 de Staat en COA verbodt om kinderen in (crisis)noodopvanglocaties te plaatsen, tenzij in hun bijzondere opvangbehoeften kan worden voorzien. Die norm wordt in de praktijk stelselmatig niet nageleefd.

Nederlandse asielopvang voldoet *niet* aan de vereisten die volgen uit de Europese Opvangrichtlijn en daarmee het EU Handvest. Uiterlijk juni 2026 dient Nederland het Asiel- en Migratiepact geïmplementeerd te hebben, waaronder de herziene Opvangrichtlijn. Ook de [herziene Opvangrichtlijn](#) stelt strenge eisen aan de opvang van kinderen op het gebied van veilige leefruimtes, toegang tot onderwijs, zorg en recreatie. Een lidstaat dient voldoende opvangcapaciteit te bieden die bijdraagt aan een adequate levensstandaard en aandacht voor kwetsbare groepen. De implementatie van de herziene Opvangrichtlijn biedt de kans om de benodigde verbeteringen door te voeren – het is echter nog onvoldoende duidelijk welke stappen Nederland zet om op korte termijn te komen tot voldoende geschikte opvangplekken voor kinderen.

Oplossingen voorhanden

Kinderen in de asielopvang moeten kind kunnen zijn. Oplossingen zijn voorhanden en het is urgent en goed dat we hier vandaag met elkaar over spreken.

- Investeer *per direct* in kindvriendelijke ruimtes en activiteiten, een contactpersoon kind op *elke* opvanglocatie, en eigen kookfaciliteiten en sanitaire voorzieningen voor gezinnen.
- Plaats kinderen alleen nog op kindvriendelijke reguliere opvanglocaties waar zij vervolgens kunnen blijven en niet meer worden verplaatst.
- Voer de Spreidingswet uit en houd deze in stand om voldoende structurele opvangcapaciteit en eerlijke spreiding over het land te borgen.
- Zorg voor structurele financiering van het COA voor stabiele en meerjarige opvang. Heb hierbij ook speciale aandacht voor voldoende personeelscapaciteit voor kinderen en gezinnen.
- Investeer in kleinschalige opvanglocaties midden in de samenleving, die geschikter zijn voor kinderen en toegang tot activiteiten, onderwijs en zorg, en ook het draagvlak, bevorderen.
- Plaats kinderrechten centraal in het opvangbeleid en in een kwaliteitskader waar alle opvangvoorzieningen (COA én gemeenten) aan moeten voldoen met specifieke kwaliteitseisen voor kinderen. VluchtelingenWerk heeft al een [aanzet](#) gedaan voor een dergelijk kwaliteitskader.
- Zorg voor onafhankelijke monitoringsmechanismen die de situatie van het kind in de opvang structureel toetsen.
- Betrek zorg-, onderwijs- en welzijnsorganisaties in een vroeg stadium bij het openen van nieuwe locaties en zorg voor continuïteit in de begeleiding en zorg van het kind.
- Grijp de implementatie van de herziene Opvangrichtlijn aan als een kans om het Nederlandse opvanglandschap te verbeteren.
- Voer de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen uit, waardoor asielzoekers sneller te horen krijgen of zij kans maken op asiel en op passende locaties kunnen worden opgevangen via een opvangsysteem dat flexibel is ingericht en verhuizingen voorkomt.

De politiek kan vandaag besluiten om het belang van het kind daadwerkelijk centraal te stellen in het asielopvangbeleid. De voorgestelde oplossingen zijn, zeker in samenhang, haalbaar en uitvoerbaar. Het is nu zaak deze te implementeren. Door kinderen voorop te stellen en hen een kans te geven om veilig op te groeien investeren we niet alleen in hun toekomst, maar ook in die van onze samenleving. Nederland mag niet langer haar verplichtingen verzaken en heeft nú de kans om te investeren in een opvangsysteem dat recht doet aan de belangen van kinderen die zich in ons land bevinden.